

Nr 6.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 27 februari 1914.

» » » i Andra kammaren den 27 februari 1914.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av vissa av Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställningar, ävensom åtskilliga inom riksdagen väckta motioner rörande utgifter under samma huvudtitel.

(Statsutskottets utlåtande nr 6.)

Till Konungen.

I avseende å nedannämnda av Eders Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställningar ävensom åtskilliga inom riksdagen väckta motioner rörande utgifter un-

Bihang till riksdagens protokoll 1914. 14 saml. 6 häft. (Nr 6).

der samma huvudtitel, får riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Departementet.

1:o) I den till riksdagen den 14 januari 1914 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Eders Kungl. Maj:t i punkt 1 under sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 3,000 kronor att av Eders Kungl. Maj:t ställas till statsministerns förfogande för avlönande av en handsekreterare.

Riksdagen, som ej haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t i förevarande avseende föreslagit, har, i likhet med vad för år 1914 ägt rum, på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 3,000 kronor att av Eders Kungl. Maj:t ställas till statsministerns förfogande för avlönande av en handsekreterare.

2:o) Under punkt 2 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till provisorisk lönereglering för befattningshavare i civildepartementet, i enlighet med de av chefen för justitiedepartementet under andra huvudtiteln tillstyrkta grunder och på de av honom förordade villkor, å extra stat för år 1915 bevilja ett förslagsanslag av 13,835 kronor, varav högst 325 kronor finge användas till höjning av vikariatsersättning under semester.

Riksdagen har till *provisorisk lönereglering för befattningshavare i civildepartementet*, i enlighet med de uti statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden den 14 januari 1914 tillstyrkta grunder och däri förordade villkor, å extra stat för år 1915 beviljat ett förslagsanslag av 13,835 kronor, varav högst 325 kronor må användas till höjning av vikariatsersättning under semester.

3:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 3 av denna huvudtitel föreslagit har riksdagen, i likhet med vad för år 1914 ägt rum, för avlönande av en *extra föredragande inom civildepartementet* på extra stat för år 1915 anvisat ett belopp av 7,000 kronor, därav 2,500 kronor skola anses utgöra tjänstgöringspenningar.

4:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har riksdagen, i likhet med vad för år 1914 ägt rum, till avlönande av ytterligare en *särskild föredragande inom civildepartementet* på extra stat för år 1915 anvisat ett belopp av 4,000 kronor.

5:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 5 föreslagit, har riksdagen, i likhet med vad för år 1914 ägt rum, för *avlönande av en biträdande föredragande inom civildepartementet* på extra stat för år 1915 anvisat ett belopp av 3,000 kronor.

6:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för år 1914 ägt rum, till *förhöjning av de inom civildepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli anställda amanuensernas arvoden m. m.* på extra stat för år 1915 anvisat ett belopp av 24,000 kronor.

Överståthållarämbetet.

7:o) Under punkt 7 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för provisorisk förbättring av de hos överståthållarämbetet anställda manliga och kvinnliga extra tjänst innehavares avlöningsförmåner på extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 10,300 kronor.

För ifrågavarande ändamål är å 1914 års riksstat uppfört ett extra anslag å 10,200 kronor. Då den förebragta utredningen synts riksdagen ådagalägga behovet av det för år 1915 föreslagna beloppet, har riksdagen för *provisorisk förbättring av de hos överståthållarämbetet anställda manliga och kvinnliga extra tjänst innehavares avlöningsförmåner* på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 10,300 kronor.

8:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkt 8 föreslagit riksdagen att till fortsatt utgivande av tidningarna »Polisunderrättelser» och »Meddelanden angående automobiltrafik» på extra stat för år 1915 anvisa ett belopp av 31,550 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis av tillgängliga medel redan under år 1914 av nämnda belopp utanordna 3,350 kronor.

Riksdagen har till fortsatt utgivande av tidningarna »Polisunderrättelser» och »Meddelanden angående automobiltrafik» på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 31,550 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis av tillgängliga medel under år 1914 utanordna ett belopp av 3,350 kronor.

Landsstaterna i länen.

9:o) Under punkt 10 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att från och med år 1915 höja det å ordinarie stat upptagna reservations-

anslaget till arvoden åt extra länsnotarier, extra länsbokhållare och övriga extra biträden vid länsstyrelserna, till avlöning åt extra vaktbetjäning därstädes samt till vikariatsersättning under semester för därtill berättigade tjänstemän, nu 193,000 kronor, med 20,000 kronor eller till 213,000 kronor.

Ifrågavarande anslagsökning är avsedd dels för beredande av vikariatsersättning under semester för de vid länsstyrelserna anställda skrivbiträden och vaktmästare, dels ock för beredande av ökade medel till förstärkning av länsstyrelsernas extra arbetskrafter.

Då riksdagen funnit den förebragta utredningen giva vid handen, att den föreslagna anslagsökningen är av behovet påkallad, har riksdagen höjt det å ordinarie stat upptagna reservationsanslaget till *arvoden åt extra länsnotarier, extra länsbokhållare och övriga extra biträden vid länsstyrelserna, till avlöning åt extra vaktbetjäning därstädes samt till vikariatsersättning under semester för därtill berättigade tjänstemän*, nu 193,000 kronor, med 20,000 kronor eller till 213,000 kronor.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkt 11 föreslagit riksdagen att till vikariatsersättning under semester år 1914 för å länsstyrelses stat anställda skrivbiträden å extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 3,075 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1914 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

Riksdagen har till *vikariatsersättning under semester år 1914 för å länsstyrelses stat anställda skrivbiträden* å extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 3,075 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1914 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

11:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 14 föreslagit har riksdagen, i likhet med vad förut under en följd av år ägt rum, för *juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge samt till lappfogdar och lappförmän ävensom ordningsmän inom lappbyarna* på extra stat för år 1915 anvisat 20,500 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

12:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 15 föreslagit riksdagen att upptaga det bestämda anslaget till väg- och vattenbyggnadsstaten med ett från 137,000 kronor till 137,800 kronor förhöjt belopp.

Riksdagen har upptagit det bestämda ordinarie anslaget för *väg- och vattenbyggnadsstaten* med ett belopp av 137,800 kronor.

13:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 17 föreslagit har riksdagen, i likhet med vad för år 1914 ägt rum, för *anordnande av inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel* på extra stat för år 1915 anvisat 7,400 kronor att för ändamålet ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande.

14:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad förut under en följd av år ägt rum, på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 10,000 kronor till *undersökningar av mindre hamnar och farleder* ävensom till *upprättande av planer till anläggning eller ombyggnad av broar*, då dylika arbeten icke äro förenade med vägföretag.

15:o) Med anledning av vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 19 föreslagit, har riksdagen, i likhet med vad för år 1914 ägt rum, på extra stat för år 1915 ställt till Eders Kungl. Maj:ts förfogande till *understödjande av brobyggnader* och, *företrädesvis mindre, hamnbyggnader* samt *upprepning av åar och farleder* ett anslag av 600,000 kronor.

16:o) Under punkt 20 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar på extra stat för år 1915 anvisa ett belopp av 2,000,000 kronor.

I trenne inom riksdagen väckta motioner har hemställts, att riksdagen för ifrågavarande ändamål måtte för år 1915 anvisa ett anslag av 3,000,000 kronor.

Till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar har riksdagen sedan längre tid tillbaka årligen å extra stat beviljat anslag till belopp, som genom tid efter annan skedda förhöjningar ökats, så att anslaget, från att under åren 1867—1874 hava varit bestämt till 150,000 kronor och för åren 1908—1911 till 1,250,000 kronor, av 1911 års riksdag höjts till 1,750,000 kronor; sistnämnda belopp har jämväl beviljats för åren 1913 och 1914.

Av den i statsrådsprotokollet å sid. 31 intagna förteckningen över i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vilande planer till vägföretag, för vilkas utförande statsbidrag begärts, framgår tydligt, att anspråken på bidrag för utförande av vägföretag inom landet alltjämt ökats och icke kunnat i önskelig mån tillgodoses med hittills anvisade anslagsbelopp. Jämväl vid bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle enligt riksdagens förmenande anslaget komma att bliva väl knappt tillmätt. Riksdagen har fördenskull ansett, att anslaget bör för år 1915 fastställas till ett belopp av 2,500,000 kronor.

Riksdagen har alltså i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning samt ovanberörda motioner till *bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar* på extra stat för år 1915 anvisat ett belopp av 2,500,000 kronor.

17:o) Uti punkt 21 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att i avseende å de statsbidrag, som för år 1915 kunna av riksdagen beviljas till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader ävensom upprensning av åar och farleder, skola gälla de allmänna villkor och bestämmelser, vilka finnas intagna i riksdagens skrivelse den 31 maj 1907.

De nu gällande allmänna villkoren för erhållande och tillgodojutande av ifrågavarande statsbidrag samt kontrollen därå, att fastställda planer varda vid arbetenas utförande följda, innehållas i riksdagens skrivelse den 31 maj 1907, nr 6, och blevo till allmänhetens kännedom meddelade genom kungl. kungörelse den 28 juni 1907 (svensk författningssamling 1907, nr 41).

I sammanhang med denna fråga har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion, vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta, att för åtnjutande av statsbidrag med $\frac{2}{3}$ av anläggningskostnaden för nya eller omlagda, allmänna vägar må uppställas villkoret, att för väganläggningen erforderlig mark kostnadsfritt tillhandahålles av landsting, kommuner eller enskilda.

Riksdagen har funnit det i motionen framställda förslaget vara synnerligen beaktansvärt. Då vid nästlidet års riksdag anslag anvisades till bidrag till anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, uttalade riksdagen, att såsom villkor för statsbidragets erhållande syntes böra stadgas, att den för väganläggningen erforderliga marken kostnadsfritt tillhandahölles. Det ifrågasatta villkoret har alltså redan av riksdagen godtagits ifråga om vissa väganläggningar, för vilka statsbidrag åtnjutes.

Anläggning och förbättring av vägar åläggas i allmänhet de väghållningsskyldige under villkor, att statsbidrag erhålles till belopp motsvarande $\frac{2}{3}$ av den beräknade kostnaden enligt upprättad plan, i vilken kostnad inberäknas jämväl jordlösen. För de fall, då Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande redan meddelat beslut om anläggning eller förbättring av väg, synes fördens skull någon ändring i nu gällande villkor för statsbidrags erhållande icke kunna ifrågasättas. Det synes ej heller lämpligt, att bestämmelser i angiven riktning tillämpas i avseende å andra väganläggningar eller vägförbättringar än dem, vilka av vederbörande Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande åläggas de väghållningsskyldige efter den 1 januari 1915.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen beslutit, att i avseende å de av riksdagen för år 1915 beviljade statsbidrag till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader ävensom upprensning av åar och farleder skola gälla de *allmänna villkor och bestämmelser, vilka finnas intagna i riksdagens skrivelse den 31 maj 1907*; dock att i avseende å den del av berörda bidrag, som kan komma att utgå för dylika väganläggningar eller vägförbättringar, vilka vederbörande Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande efter den 1 januari 1915 kommer att ålägga de väghållningsskyldige att utföra, skall gälla det villkor för åtnjutande av statsbidrag med $\frac{2}{3}$ av anläggningskostnaden, att för anläggningen erforderlig mark kostnadsfritt tillhandahålles av landsting, kommuner eller enskilda.

18:o) Under punkt 22 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 500,000 kronor att i enlighet med de i nådiga kungörelsen den 14 november 1913 angivna grunder användas till anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län.

Riksdagen har med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 500,000 kronor att i enlighet med de i nådiga kungörelsen den 14 november 1913 angivna grunder användas till *anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län.*

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

19:o) Under punkt 25 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, att det i staten för statsmedicinska anstalten uppförda beloppet för hyra av erforderliga lokaler måtte från och med år 1915 höjas från 8,500 kronor till 12,450 kronor samt i följd härav anslaget till anstalten å ordinarie stat, nu 55,200 kronor, ökas till 59,150 kronor.

Vad i detta ärende anförts har synts riksdagen ådagalägga behovet av den föreslagna anslagshöjningen.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen medgivit, att det i *staten för statsmedicinska anstalten uppförda beloppet för hyra av erforderliga lokaler* må från och med år 1915 höjas från 8,500 kronor till 12,450 kronor samt i följd härav höjt anslaget till *statsmedicinska anstalten*, nu 55,200 kronor, med 3,950 kronor till 59,150 kronor.

Provinsialläkarstaten.

20:o) Under punkt 26 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avlöningsstaten för förste provinsialläkare och provinsialläkare från och med år 1915 uppföra ett ortstillägg för provinsialläkaren i Pajala distrikt av Norrbottens län med 1,000 kronor för år samt att med anledning därav höja ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare från 864,200 kronor till 865,200 kronor.

Den i ärendet förebragta utredningen har synts otvivelaktigt giva vid handen, att de nuvarande löneförmånerna vid ifrågavarande provinsialläkaretjänst äro för knappt tillmätta, ett förhållande som även styrkts av svårigheten att få tjänsten besatt med ordinarie innehavare.

På grund härav och då riksdagen icke haft något att erinra mot det föreslagna beloppet av ortstillägget, 1,000 kronor, har riksdagen i avlöningsstaten för förste provinsialläkare och provinsialläkare uppfört ett *ortstillägg för provinsialläkaren i Pajala distrikt* av Norrbottens län med 1,000 kronor för år samt med anledning därav höjt ordinarie anslaget till *förste provinsialläkare och provinsialläkare* från 864,200 kronor till 865,200 kronor.

21:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 27 föreslagit, har riksdagen såsom *tilläggsarvode åt extra provinsialläkaren i Malå distrikt* å extra stat för år 1915 anvisat ett belopp av 800 kronor.

22:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, att riksdagen måtte besluta att å extra stat för år 1915 bevilja ett anslag av 1,500 kronor att användas som tilläggsarvode åt extra provinsialläkaren i Bjurholms och Örträsk extra provinsialläkaredistrikt med 1,000 kronor under år 1915 samt med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel och vid eventuell tillsättning av befattningen redan under innevarande år använda återstående 500 kronor eller så stort belopp, som enligt ett tilläggsarvode av 1,000 kronor per år belöper sig för den tid av året, som befattningen vederbörligen uppehålls.

Riksdagen har funnit den i motionen förebragta utredningen utvisa, att svårigheterna, att under nuvarande ringa läkartillgång få extra provinsialläkartjänsten i Bjurholms och Örträsk distrikt vederbörligen uppehållen, äro av den art, att ökat statsbidrag är av behovet påkallat. Med hänsyn till det under nästföregående punkt föreslagna beloppet av tilläggsarvodet för extra provinsialläkaren i Malå distrikt har emellertid tilläggsarvodet för extra provinsialläkaren i Bjurholms och

Örträskis distrikt, på grund av detta distrikts läge närmare kusten och dess större folkmängd, ansetts kunna begränsas till 500 kronor för år.

På grund av vad sålunda anförts har riksdagen å extra stat för år 1915 beviljat ett anslag av 750 kronor att användas såsom tilläggsarvode åt extra provinsialläkaren i Bjurholms och Örträskis extra provinsialläkaredistrikt med 500 kronor under år 1915 samt med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel och vid eventuell tillsättning av befattningen redan under innevarande år använda återstående 250 kronor eller så stort belopp därav, som enligt ett tilläggsarvode av 500 kronor per år belöper på den tid av året, varunder befattningen vederbörligen uppehålls.

23:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 29 föreslagit, har riksdagen av det för *uppförande av ekonomibyggnad, bostadshus för överläkaren och två bostadshus för gift personal ävensom för ny värmeledning m. m. vid Stockholms hospital* beviljade anslaget å 440,000 kronor på extra stat för år 1915 anvisat återstoden, 140,000 kronor.

24:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen av det för *uppförande av en för 800 sinnessjuka avsedd statsanstalt å biskopsbostället Sundby nr 1 om 2 mantal i Strängnäs socken* av Södermanlands län m. m. beviljade anslaget av 3,300,000 kronor på extra stat för år 1915 anvisat ett belopp av 800,000 kronor.

25:o) Under punkt 31 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för uppförande av tre bostadshus för betjäning vid Vänersborgs hospital och asyl på extra stat för år 1915 anvisa ett tilläggsanslag av 8,200 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att redan under år 1914 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

I proposition till 1912 års riksdag föreslog Eders Kungl. Maj:t riksdagen att för uppförande av tre bostadshus för betjäning vid Vänersborgs hospital och asyl på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag av 81,400 kronor.

Statsutskottet hemställde, att riksdagen måtte besluta i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag. Utskottets hemställan blev av första kammaren bifallen, varemot andra kammaren biföll samma hemställan med den ändring, att anslaget belopp bestämdes allenast till 60,000 kronor. Vid företagen gemensam omröstning fattades riksdagens beslut i enlighet med andra kammarens mening.

Då den i förevarande fråga i statsrådsprotokollet lämnade utredningen syntes riksdagen otvivelaktigt giva vid handen, att det av Eders Kungl. Maj:t äskade tilläggsanslaget är av behovet påkallat, har riks-

dagen för uppförande av tre bostadshus för betjäning vid Vänersborgs hospital och asyl på extra stat för år 1915 anvisat ett tilläggsanslag av 8,200 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att redan under år 1914 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

26:o) Eders Kungl. Maj:t har uti punkt 33 föreslagit riksdagen att för uppförande av tre bostadshus för betjäning vid Lunds hospital och asyl på extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 82,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att redan under år 1914 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

Orsaken till de jämförelsevis höga byggnadskostnaderna för ifrågavarande bostadshus är att finna dels däri, att byggnaderna äro beräknade att utföras av sten, dels däri att lägenheterna å övre botten äro avsedda att inredas med 2 rum.

Då riksdagen ej funnit anledning till anmärkning mot framställningen, har riksdagen för uppförande av *tre bostadshus för betjäning vid Lunds hospital och asyl* på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 82,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att redan under år 1914 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

27:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t under punkt 34 föreslagit riksdagen att för uppförande av tre bostadshus för betjäning vid Kristinehamns hospital på extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 63,000 kronor.

Riksdagen, som funnit behovet av ifrågavarande bostadshus ådagalagt och icke haft något att erinra mot det för desamma beräknade kostnadsbeloppet, har för uppförande av *tre bostadshus för betjäning vid Kristinehamns hospital* på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 63,000 kronor.

28:o) Med anledning av vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 35 föreslagit, har riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till *anstalter för obildbara sinnesslöa* från 120,000 kronor med 60,000 kronor till 180,000 kronor.

29:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkten 36 föreslagit riksdagen *dels* att till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter, företrädesvis tuberkulossjukstugor, tuberkulossjukhus och tuberkulosavdelningar på andra sjukvårdsanstalter, på extra stat för år 1915 anvisa ett belopp av 700,000 kronor,

dels besluta, att i avseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande av statsbidrag från berörda anslag skall gälla av Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder,

dels ock medgiva,

att, därest av riksdagen till ifrågavarande ändamål förut beviljade belopp icke bliva till fullo tagna i anspråk de år, varför de anvisats, återstoden må för ett annat år för ändamålet disponeras; samt

att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Eders Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommuner, föreningar eller enskilda för anläggning av tuberkulossjukvårdsanstalter.

Det av riksdagen å extra stat beviljade anslaget till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter har för åren 1909—1914 utgått med 400,000 kronor årligen.

Den förebragta utredningen har synts riksdagen giva vid handen, att ökning av ifrågavarande anslag är fullt befogad. Riksdagen har emellertid icke blivit övertygad om nödvändigheten att omedelbart höja anslaget med hela det belopp, som av Eders Kungl. Maj:t föreslagits, 300,000 kronor, utan har ansett ökningen kunna för närvarande begränsas till 200,000 kronor och anslaget sålunda fastställas till 600,000 kronor, utan att någon olägenhet därav behöver befaras i form av hämmande av de behjärtansvärda strävandena att motarbeta tuberkulosens utbredande. Denna riksdagens uppfattning synes äga så mycket större skäl för sig, som det läser vara sannolikt, att icke alla de anstalter, som äro avsedda att under år 1915 komma i åtnjutande av statsanslaget, bliva under samma år uppförda och avsynade.

Mot de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna villkoren för åtnjutande av bidrag från anslaget har riksdagen intet att erinra.

Riksdagen har

dels till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter, företrädesvis tuberkulossjukstugor, tuberkulossjukhus och tuberkulosavdelningar på andra sjukvårdsanstalter på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 600,000 kronor,

dels beslutit, att i avseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande av statsbidrag från berörda anslag skall gälla av Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder,

dels medgivit, att, därest av riksdagen till ifrågavarande ändamål förut beviljade belopp icke bliva till fullo tagna i anspråk de år, var-

för de anvisats, återstoden må för ett annat år för ändamålet disponeras;

dels ock medgivit, att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Eders Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommuner, föreningar eller enskilda för anläggning av tuberkulossjukvårdsanstalter.

30:o) Under punkt 37 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen *dels* att till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter på extra stat för år 1915 anvisa ett förslagsanslag av 687,000 kronor;

dels ock att i avseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande av ifrågavarande statsanslag besluta:

a) att statsbidrag må utgå allenast till sådan anstalt, som provas vara på tillfredsställande sätt anordnad och där avgiften för vårdplats i allmän sjuksal icke utgår med högre belopp än 1 krona för dag, dock att, där anstalt är avsedd för personer, tillhörande viss kommun eller landstingsområde, hinder för statsbidrags åtnjutande ej må föräledas av den omständigheten att avgiften för vård av person från annan ort utgår med högre belopp;

b) att statsbidraget må bestämmas till högst 50 öre för dag och patient, för vilken avgiften ej är högre än 1 krona om dagen, dock med den inskränkning att för län eller stad, som ej deltagar i landsting, statsbidrag ej i något fall må utgå till flera sjukplatser än en på varje tusental av länets eller stadens invånare, häri dock ej inberäknat antalet sjukplatser å kustsjukhus och kustsanatorier för skrofulösa barn eller tuberkulossjukvårdsanstalt, som är avsedd för vård av sjuka från hela riket utan företräde för sjuka från visst län eller stad, samt med undantag därjämte beträffande Jämtlands och Norrbottens län, där statsbidrag må utgå för varje sjukplats utan inskränkning i förhållande till invånarantalet; och

c) att Eders Kungl. Maj:t i övrigt må föreskriva de bestämmelser och villkor, som för statsbidragets åtnjutande kunna finnas lämpliga att stadga.

Till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter har riksdagen å extra stat för år 1914 anvisat ett anslag av 598,000 kronor.

Då riksdagen icke funnit anledning till någon erinran vare sig mot det för ifrågavarande ändamål för år 1915 föreslagna anslagsbeloppet eller mot de för bidrag från anslaget föreslagna villkor, har riksdagen *dels till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter* på extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag av 687,000 kronor; *dels ock* i avseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande av ifrågavarande statsanslag beslutit:

1:o) att statsbidrag må utgå allenast till sådan anstalt, som provas vara på tillfredsställande sätt anordnad och där avgiften för vårdplats i allmän sjuksal icke utgår med högre belopp än 1 krona för dag, dock att, där anstalt är avsedd för personer, tillhörande viss kommun eller landstingsområde, hinder för statsbidrags åtnjutande ej må förändas av den omständigheten att avgiften för vård av person från annan ort utgår med högre belopp;

2:o) att statsbidraget må bestämmas till högst 50 öre för dag och patient, för vilken avgiften ej är högre än 1 krona om dagen, dock med den inskränkning att för län eller stad, som ej deltagar i landsting, statsbidrag ej i något fall må utgå till flera sjukplatser än en på varje tusental av länets eller stadens invånare, häri dock ej inberäknat antalet sjukplatser å kustsjukhus och kustsanatorier för skrofulösa barn eller tuberkulossjukvårdsanstalt, som är avsedd för vård av sjuka från hela riket utan företräde för sjuka från visst län eller stad, samt med undantag därjämte beträffande Jämtlands och Norrbottens län, där statsbidrag må utgå för varje sjukplats utan inskränkning i förhållande till invånarantalet; och

3:o) att Eders Kungl. Maj:t i övrigt må föreskriva de bestämmelser och villkor, som för statsbidragets åtnjutande kunna finnas lämpliga att stadga.

31:o) Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för år 1914 ägt rum, på extra stat för år 1915 beviljat ett förslagsanslag å 10,000 kronor för beredande av *bidrag till medellösa eller mindre bemedlade personer för resor till och från de vid västkusten belägna statsunderstödda kustsanatorierna*, att utgå under de villkor Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

32:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 39 av denna huvudtitel föreslagit, har riksdagen, i likhet med vad för år 1914 ägt rum, på extra stat för år 1915 beviljat ett anslag av 2,700 kronor att användas till *stipendier för läkare, som genomgå utbildningskurser i tuberkulossjukvård*.

33:o) Under punkt 40 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till resestipendier för läkare, som anmäla sig vilja i utlandet studera

tuberkulosens igenkännande, behandling eller hygien, på ordinarie stat från och med år 1915 uppföra ett reservationsanslag å 1,000 kronor att fördelas enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

Riksdagen, som bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag, får alltså anmäla, att riksdagen till *resestipendier för läkare, som anmäla sig vilja i utlandet studera tuberkulosens igenkännande, behandling eller hygien* på ordinarie stat från och med år 1915 uppfört ett reservationsanslag å 1,000 kronor att fördelas enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

34:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för en följd av år ägt rum, till upprätthållande av verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade *folksanatorierna* på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 200,000 kronor att användas i enlighet med av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

35:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 43 föreslagit, har riksdagen, i likhet med vad för år 1914 ägt rum, på extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag av 15,000 kronor att enligt därom av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser användas till *bekostande av behandling enligt den s. k. ljusmetoden av medellösa, med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten*, under villkor att genom bidrag från vederbörande landsting eller kommuner eller annorledes bestrides det belopp, som erfordras för patientens resa fram och åter mellan hemorten och den anstalt, där behandlingen äger rum, ävensom för hans underhåll, så länge behandlingen varar.

36:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen på extra stat för år 1915 anvisat
dels för anordnande av kliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg ett anslag av 76,650 kronor, och
dels för anordnande av polikliniker vid nämnda anstalter ett anslag av 9,000 kronor;

båda beloppen att utgå under de villkor för anslagens åtnjutande, som kunna av Eders Kungl. Maj:t bliva bestämda.

37:o) Under punkt 45 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 32,900 kronor att under de villkor, som kunna av Eders Kungl. Maj:t bliva bestämda, utgå såsom bidrag till underhåll av i samband med vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg anordnade skol- och uppfostringshem.

Riksdagen, som funnit den ifrågavarande verksamheten vara av den behjärtansvärda art, att densamma bör av staten understödjas, och ej

haft något att erinra mot det föreslagna anslagsbeloppet, har på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 32,900 kronor att under de villkor, som kunna av Eders Kungl. Maj:t bliva bestämda, utgå såsom *bidrag till underhåll av i samband med vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg anordnade skol- och uppfostringshem.*

38:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 46 föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1915 anvisa ett förslagsanslag av 15,000 kronor att användas dels för bidrag till de vanföras jämte vårdares resor till eller från de i samband med vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg anordnade skol- och uppfostringshem och dels för bidrag till resor för de vanföra jämte vårdare till eller från nämnda vanförestalter, att utgå under de villkor för anslaget åtnjutande, som kunna av Eders Kungl. Maj:t bliva bestämda.

Under erinran, att för år 1914 å extra stat anvisats ett förslagsanslag av 11,000 kronor för bidrag till resor för vanföra jämte vårdare till vanförestalterna, får riksdagen anmäla, att riksdagen på extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag av 15,000 kronor att användas dels för *bidrag till de vanföras jämte vårdares resor till eller från de i samband med vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg anordnade skol- och uppfostringshem* och dels för *bidrag till resor för de vanföra jämte vårdare till eller från nämnda vanförestalter*, att utgå under de villkor för anslaget åtnjutande, som kunna av Eders Kungl. Maj:t bliva bestämda.

39:o) I anledning av vad Eders Kungl. Maj:t uti punkt 47 föreslagit, har riksdagen *till föreningen för bistånd åt lytta och vanföra i Stockholm såsom bidrag till kostnaderna för uppförande av en anstalt för vanföra* av det förut beviljade anslaget å 144,500 kronor å extra stat för år 1915 anvisat återstoden, 50,000 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

40:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har riksdagen, i likhet med vad för åren 1912—1914 ägt rum, på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 30,000 kronor att användas dels i överensstämmelse med förut angivna grunder till *understöd åt de i Göteborg, Hälsingborg och Stockholm av föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade undervisningsanstalterna för vanföra*, dels ock för *bekostande av dessa anstalters inspektion.*

41:o) Under punkt 49 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *dels* för förhyrande under år 1914 av lokal för en provisorisk vanförestalt i Hälsingborg i sammanhang med den där befintliga kliniken för vanföra och till beredande vid nämnda vanförestalt under erfor-

derlig tid av vård för personer, som till följd av barnförslamning under senaste årens epidemier lida av vanförhet, ävensom till inspektion och tillsyn av anordningar härför på extra stat för år 1915 bevilja ett förslagsanslag av 39,200 kronor att användas enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t meddelar, samt under villkor att genom bidrag från vederbörande landsting eller kommuner eller annorledes bestrides det belopp, som erfordras för patientens resa fram och åter mellan hemorten och anstalten, *dels ock* medgiva, att Eders Kungl. Maj:t må förskottsvis redan under år 1914 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

Behovet av ifrågavarande anslag har riksdagen funnit vara till fullo ådagalagt, vadan riksdagen *dels* för förhyrande under år 1914 av lokal för en *provisorisk vanförestalt i Hälsingborg* i sammanhang med den där befintliga kliniken för vanföra och till beredande vid nämnda vanförestalt under erforderlig tid av vård för personer, som till följd av barnförslamning under senaste årens epidemier lida av vanförhet, ävensom till *inspektion och tillsyn* av anordningar härför på extra stat för år 1915 beviljat ett förslagsanslag av 39,200 kronor att användas enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t meddelar, samt under villkor att genom bidrag från vederbörande landsting eller kommuner eller annorledes bestrides det belopp, som erfordras för patientens resa fram och åter mellan hemorten och anstalten, *dels ock* medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må förskottsvis redan under år 1914 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

42:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen höjt det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till bestridande av kostnader för *allmän hälso- och sjukvård* från 185,000 kronor med 40,000 kronor till 225,000 kronor.

43:o) Under punkt 51 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för bestridande av kostnaderna för skötseln av den å karantänsanstalten å Kängö befintliga koloxidapparaten på extra stat för år 1915 anvisa ett belopp av högst 1,400 kronor.

Ehuru, såsom av 1913 års riksdag i ämnet uttalades, de ifrågavarande kostnaderna måste anses påfallande höga, har riksdagen likväl, då såväl av den lämnade utredningen som av i övrigt vunna upplysningar synts framgå, att åtminstone för närvarande stora svårigheter möta att för en lägre kostnad än den beräknade ombesörja skötseln av apparaten, icke ansett sig kunna vidtaga någon nedsättning i det äskade anslaget. Riksdagen har alltså, i likhet vad för år 1914 ägt rum, *för bestridande av kostnaderna för skötseln av den å karantänsanstalten å Kängö befintliga koloxidapparaten* på extra stat för år 1915 anvisat 1,400 kronor.

44:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkt 52 föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 500 kronor till personligt lönetillägg åt karantänsläkaren vid karantänsinrättningen på Kängö Gustaf Ernst Hjortzberg att utgå, så länge han under år 1915 på grund av Eders Kungl. Maj:ts förordnande uppehåller ifrågavarande karantänsläkarbefattning.

Behovet av ifrågavarande lönetillägg har syntts riksdagen vara väl vitsordat. Riksdagen har alltså på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 500 kronor till *personligt lönetillägg åt karantänsläkaren vid karantänsinrättningen på Kängö Gustaf Ernst Hjortzberg* att utgå, så länge han under år 1915 på grund av Eders Kungl. Maj:ts förordnande uppehåller ifrågavarande karantänsläkarbefattning.

45:o) Uti punkt 53 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till stipendier för läkare för beivstade av medicinska fortsättningskurser i Stockholm på extra stat för år 1915 anvisa ett anslag å 4,500 kronor, med företrädesrätt till stipendium för läkare, anställd i statens eller kommuns tjänst, samt med rätt i övrigt för Eders Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser angående stipendiernas åtnjutande.

Ändamålet med de ifrågavarande medicinska fortsättningskurserna är tvivelsutan behjärtansvärt och riksdagen har funnit förslaget om reseunderstöd åt läkare för beivstade av dessa kurser välbetänkt. Det har emellertid syntts riksdagen, som om statsbidrag för ändamålet endast borde tilldelas sådana läkare som äro anställda i statens, landstings eller kommuns tjänst. Mot det föreslagna beloppet har riksdagen ej haft något att erinra.

Riksdagen har alltså till *stipendier för i statens, landstings eller kommuns tjänst anställda läkare för beivstade av medicinska fortsättningskurser i Stockholm* på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag å 4,500 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser angående stipendiernas åtnjutande.

Sociala verk och inrättningar.

46:o) Under punkt 54 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet på extra stat för år 1915 bevilja ett förslagsanslag av 213,545 kronor.

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehåft tvenne inom riksdagen väckta motioner, vari föreslagits, att riksdagen måtte besluta, att det av Eders Kungl. Maj:t begärda anslaget för upprätthållande av riks försäkringsanstaltens verksamhet måtte ökas, så att i riks försäkringsanstaltens stat må kunna uppföras följande avlöningsförmåner för vaktmästarne:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tilllägg.	Summa.	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
1 förste vaktmästare	1,200	650	150	2,000	} Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kr. och efter 10 år med ytterligare 200 kr.
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	

varvid möjligen avlöningarna borde reduceras med de belopp, som svara mot eljest utgående pensionsavgifter, eller ock att åtminstone förste vaktmästaren K. F. Nordin måtte beviljas ett personligt lönetillägg av 530 kronor.

Nedanstående ur statsrådsprotokollet hämtade sammanställning visar riks försäkringsanstaltens stat för år 1914, jämförd med den av Eders Kungl. Maj:t för år 1915 föreslagna staten:

	1914	1915
Avlöningar och arvoden	49,645	59,645
Läkarundersökning m. m.	24,500	28,500
Hyra	5,800	5,800
Ortsombud	54,000	59,000
Semester- och vikariatsersättningar m. m.	58,200	60,600
Summa	192,145	213,545

Eders Kungl. Maj:ts förslag utvisar alltså en ökning av 21,400 kronor.

Höjningen av det för avlöningar och arvoden beräknade beloppet är betingad därav, att Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär dels inrättande av två nya notarietjänster, medförande en kostnad av tillsammans 7,800 kronor, dels beviljande av ett personligt lönetillägg å 1,200 kronor åt byrådirektören Ivar Tengstrand, dels ock ökning av arvodet åt överläkaren med 1,000 kronor.

Riksdagen har funnit de skäl, vilka av departementschefen anförts såväl för höjningen av det till avlöningar och arvoden beräknade beloppet som ock för anslagsökningen i övrigt, vara välgrundade.

I anledning av ovanberörda motioner har riksdagen på grund av den långa tid, förste vaktmästaren K. F. Nordin varit anställd hos riks-försäkringsanstalten, funnit skäligt, att honom tillägges ett personligt lönetillägg av 100 kronor. Nordin skulle därigenom erhålla samma avlöning som de förste vaktmästare i de nyreglerade ämbetsverken, vilka åtnjuta ålderstillägg, dock med den minskning, som betingas därav, att Nordin icke är skyldig erlägga pensionsavgift.

Riksdagen har fördenskull med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förvarande framställning och i anledning av ovanberörda motioner, för *upprätthållande av riks-försäkringsanstaltens verksamhet* på extra stat för år 1915 beviljat ett förslagsanslag av 213,645 kronor.

47:o) Med anledning av vad Eders Kungl. Maj:t under punkten 55 föreslagit, har riksdagen på extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag av 31,000 kronor att användas till *ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar för riks-försäkringsanstalten*.

48:o) Under punkt 56 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att från och med år 1915, med godkännande av de i statsrådsprotokollet intagna förslag till ändrad avlöningsstat samt till allmänna villkor och bestämmelser för avlöningsförmånernas åtnjutande, höja ordinarie anslaget till socialstyrelsen, nu 123,900 kronor, med 24,300 kronor eller till 148,200 kronor.

Ifrågavarande anslagsökning fördelar sig sålunda:

höjning av socialfullmäktiges arvode	kronor	2,000:—
uppförande på ordinarie stat av vissa befattnings-		
havare å 2:dra byrån	»	13,300:—
höjning av chefens avlöning	»	1,000:—
avlöning åt 4 kvinnliga biträden av tredje graden	»	8,000:—
	Summa kronor	24,300:—

Med hänsyn till den korta tid, varunder socialstyrelsen ännu varit i verksamhet, har det synts riksdagen vara förenat med vissa betänkligheter att redan vid innevarande riksdag besluta en så avsevärd höjning i ämbetsverkets ordinarie stat, som av Eders Kungl. Maj:t föreslagits. Riksdagen har emellertid funnit den utredning, som i ärendet förebrakts,

ådagalägga, att de föreslagna åtgärderna äro förestavade av billighet och klok förtänksamhet.

Vad till en början angår den ifrågasatta ökningen av arvodet till socialfullmäktig från 1,000 kronor till 2,000 kronor, har riksdagen ej haft något att däremot erinra.

Beträffande frågan om arbetarskyddsbyråns uppförande på ordinarie stat torde visserligen denna byrås arbetsområde ännu icke kunna fullt överblickas. Men av den i statsrådsprotokollet lämnade utredningen framgår, att behovet av den å extra stat uppförda byråns personal kommer att bliva lika permanent som i fråga om de tre övriga byråernas. Riksdagen har fördenskull ansett, att jämväl arbetarskyddsbyrån nu bör överflyttas på socialstyrelsens ordinarie stat, varå alltså böra uppföras ytterligare en byråchef, en 1:sta gradens tjänsteman (byråingenjör) samt ett kvinnligt skrivbiträde av lägre grad.

Då sålunda socialstyrelsens samtliga fyra byråer uppföras å ordinarie stat, synes chefskapet för ämbetsverket böra göras till generaldirektörsbefattning, så mycket mera som chefen för pensionsstyrelsen tillerkänts generaldirektörs tjänsteställning. Avlöningsförmånerna synas i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag böra utgå enligt normalgrad.

Vad vidare angår förslaget om uppförande å socialstyrelsens stat av fyra kvinnliga biträdesbefattningar av en ny högre avlöningstyp, med begynnelseavlönning av 2,000 kronor och slutavlönning av 2,400 kronor, får riksdagen till en början i allmänhet yttra sig om behovet av denna nya avlöningsgrad och de kvalifikationer, som böra fordras av innehavare av dylik befattning.

Riksdagen har visserligen hyst stor tvekan beträffande lämpligheten av att redan nu, innan de kvinnliga biträdesbefattningarne under längre tid än ett år varit i någon större omfattning uppförda å ordinarie stat, inrätta en ny typ av sådana tjänster och denna tvekan har för riksdagen framställt sig med så mycket större styrka, som det icke läter kunna förnekas, att konsekvenserna av ett sådant beslut, i form av ett allmännare krav på uppflyttning av de nuvarande tjänsterna av högre avlöningsgrad till den nya typen, kunna bliva ganska vittutseende. Emellertid vill riksdagen å andra sidan icke bestrida, att i vissa särskilda fall behov av den föreslagna högre tjänstegraden kan göra sig gällande.

Härvid bör dock framhållas, att enbart den omständigheten, att de för de nya tjänsterna avsedda göromålen falla inom ramen av de av chefen för finansdepartementet i principanförendet för samma tjänster angivna eller därmed jämförliga arbetsområden, icke i och för sig är tillräckligt skäl för inrättande av en tjänst av tredje lönegraden. Det

lärer nämligen vara ostridigt, att många av dessa göromål både kunna och böra utföras av tjänst innehavare i den nuvarande högre avlöningsgraden. Huvudvikten vid bedömandet av föreliggande fråga bör därför läggas därpå, att arbetet vid den nya tjänsten är av väsentligt mera krävande art och förenat med betydligt större ansvar än vad förhållandet är eller avsetts att vara med biträdesbefattningarna i berörda avlöningsgrad. Givetvis är det omöjligt att i förväg uppdraga några mera bestämda gränser för användningen av den nya tjänstetypen, utan måste det ankomma på prövning i varje särskilt fall, huruvida förutsättningarna för densamma äro för handen, och anser sig riksdagen här böra framhålla, att önskvärldheten av löneförbättring eller ökade befordringsutsikter för tjänst innehavarna i de lägre graderna under inga förhållanden bör vid en sådan prövning få göra sig gällande. Under förutsättning att dessa synpunkter noggrant iakttagas, har riksdagen ansett farhågan för ovan antydda konsekvenser icke böra föranleda riksdagen att motsätta sig inrättande av den föreslagna tjänstegraden och detta så mycket mindre som, vad den ekonomiska sidan av saken beträffar, åtgärden i fråga möjligen kan antagas leda till någon besparing genom utbytande i vissa fall av manlig arbetskraft mot kvinnlig.

Vidkommande frågan om kompetensfordringarna å innehavarna av de nya tjänsterna vill riksdagen uttala sin anslutning till vad departementschefen i ämnet anført, särskilt därom, att på biträden av den nya typen i allmänhet böra ställas högre krav på teoretiska insikter än på biträden av de hittills förefintliga två typerna. Tillika vill riksdagen såsom sin mening framhålla, att om på grund av utmärkt skicklighet inom vederbörande arbetsområde eller i övrigt för ändamålet särskilt lämpade personliga egenskaper fråga om dispens från blivande bestämmelser om teoretisk kompetens kommer att uppstå, sådant ärende icke bör, såsom av socialstyrelsen föreslagits, få avgöras av vederbörande ämbetsverk eller myndighet, utan lärer detsamma böra underställas Eders Kungl. Maj:ts prövning och avgörande.

Vad chefen för finansdepartementet i övrigt i sitt principanförande uttalat, har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Vid övervägande då av den nu föreliggande framställningen har det syntes riksdagen, att ovan angivna förutsättningar för inrättande av den nya tjänstetypen äro till finnas hos de fyra biträdesbefattningar, vilka enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle uppföras å socialstyrelsens stat, vadan riksdagen bifallit framställningen i denna del.

Mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, att den å socialstyrelsens stat uppförda ledamoten för lagärenden erhåller samma fasta anställning som styrelsens övriga ordinarie tjänstemän, har riksdagen intet haft att

erinra, liksom ej heller mot de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna allmänna villkoren för åtnjutande av avlöningsförmånerna i socialstyrelsen.

På grund av vad sålunda anförts, får riksdagen anmäla, att riksdagen alltså har

dels godkänt följande ändrade lydelse av den ordinarie staten för socialstyrelsen, att tillämpas från och med år 1915.

	Lön.	Tjänstgöringspennin- gar.	Orts- tillägg.	Summa.	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
1 generaldirektör och chef	7,000	3,000	1,000	11,000	
2 fullmäktige, arvoden à 2,000 kr.	—	—	—	4,000	
1 byråchef	5,000	2,500	600	8,100	} Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kr.
4 byråchefer	20,000	10,000	2,400	32,400	
1 sekreterare	3,600	1,800	400	5,800	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr.
4 tjänstemän av 2:dra graden (1 sekreterare och inspektörsassistent, 3 förste aktu- arier)	14,400	7,200	1,600	23,200	
1 byråingenjör (teknisk assistent)	2,200	1,500	300	4,000	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med ytterligare 500 kr. och efter 15 år med än ytterligare 500 kr.
4 tjänstemän av 1:a graden (3 aktuarier, därav en tillika registrator och kassör, samt en bibliotekarie och tillika regi- strator)	8,800	6,000	1,200	16,000	
1 kvinnligt skrivbiträde av tredje graden	1,100	750	150	2,000	} Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kr. och efter 10 år med ytterligare 200 kr.
3 kvinnliga skrivbiträden av tredje graden	3,300	2,250	450	6,000	
1 kvinnligt biträde av andra graden	900	550	150	1,600	
3 kvinnliga biträden av andra graden ..	2,700	1,650	450	4,800	
1 kvinnligt biträde av första graden	700	350	150	1,200	} Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr.
7 kvinnliga biträden av första graden ..	4,900	2,450	1,050	8,400	
1 förste vaktmästare	900	450	150	1,500	} Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr. och efter 10 år med ytterligare 100 kr.
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	
Till amanuenser, sakkunniga, extra bi- träden, gratifikationer och vikariats- ersättningar	—	—	—	17,000	
<i>Ordinarie anslag: Summa kronor</i>	—	—	—	148,200	

Anm. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå ävensom å lönen avdragas 100 kronor årligen.

dels förklarar, att följande allmänna villkor och bestämmelser skola gälla för avlöningsförmånernas åtnjutande, nämligen

dels för ordinarie befattningshavare utom kvinnliga biträden:

att befattningshavare skall, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter prövning medgivas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar varje söckendag;

att befattningshavare skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation av ämbetsverket eller dess särskilda avdelningar eller eljes i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, ävensom därest ämbetsverkets ställning inom statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan såsom självständigt ämbetsverk anses, eller därest vissa ifrågavarande ämbetsverk tillhörande göromål överflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Eders Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till vilket göromålen överlämnas; skolande befattningshavare i socialstyrelsen slutligen, likaledes med bibehållande av nyssnämnda förmåner, vara underkastad att, när helst så av Eders Kungl. Maj:t prövas lämpligt, förflyttas till annan befattning inom förvaltningen på det sociala området;

att chefen för socialstyrelsen skall vara underkastad den förändring i tjänsteställning, som må anses följa därav att chefsbeställningen vid styrelsen kan varda upptagen bland de i § 35 regeringsformen angivna förtroendesysslor;

att med ordinarie befattning i socialstyrelsen icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning i nämnda ämbetsverk ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Eders Kungl. Maj:ts oktroj försett eller blivit såsom aktiebolag registrerat, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag som helst, så framt ej, vad angår chef eller ledamot, Eders Kungl. Maj:t och, vad angår innehavare av annan befattning, socialstyrelsen, uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tillsvidare bibehållas;

att tjänsteman i första eller andra lönegraden är skyldig att tjänstgöra å den särskilda befattning inom graden, där socialstyrelsen, till befordrande av arbetets oavbrutna gång, finner honom lämplig och behöflig;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljes varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som av sjukdom hindras att sin befattning förrätta, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller eljes är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljes prövas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej finnes skäligt låta honom uppbära något därav;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras för ämbetsresor eller för beredande av semester, innehavare av lägre befattning skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning i socialstyrelsen, densamma, mot åtnjutande, i förstnämnda fall av de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljes av däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår;

att, därest förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad är i staten medgiven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst, eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje

förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, ävenledes på samma villkor, under iakttagande, vad var och en av omfördälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänsteåldern blivit uppnådd; börande löntagare vid bestämmandet av rätten till löneförhöjning tillgodoräknas den tid, som före den nya avlöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen eller annan, samma lönegrad tillhörande befattning i kommerskollegium eller socialstyrelsen vare sig på grund av fullmakt eller konstitutiorial eller förordnande tillsvärdare att vara innehavare av befattningen;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må samma förhöjning tillträda;

att semester årligen må, när sådant utan hinder för göromålen behöriga gång kan ske, åtnjutas av chefen, byråcheferna och tjänstemännen av andra lönegraden envar under en och en halv månad, av tjänstemännen av första lönegraden envar under en månad samt av vaktmästare envar under 15 dagar;

att tjänsteman, som har sig anförtrodd uppbörd eller kontroll å uppbörd, är pliktig att å tid av året, som av chefen bestämmes, begagna sig av semester;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten avgå ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i särskild lag angående civila tjänstinnehavares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat;

att den, som tillträder den nya avlöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Eders Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

att envar, som med eller efter den nya lönestatens ikraftträdande tillträder befattning i socialstyrelsen, skall vara pliktig att underkasta sig förberörda villkor och bestämmelser; samt

att förutvarande innehavare av ordinarie befattning i socialstyrelsen, som, oaktat därtill berättigad, icke före den 1 december 1914 anmäler att han vill underkasta sig den nya avlöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kan därtill förbindas,

skall varda bibehållen vid honom dittills tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föränledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

dels ock för kvinnliga biträden å styrelsens stat:

att, då vid uppförande i stat av biträdesbefattning till innehavare av densamma befordras person, som omedelbart före sin befordran inom styrelsen utfört samma arbete som det till befattningen hörande mot fast arvode under föregående år till belopp, överstigande vad enligt staten skall utgå till befattningens innehavare, styrelsen skall äga bereda fyllnad i avlöningen för dess uppbringande till nämnda arvodes belopp; dock att biträdet genom dylik avlöningsfyllnad ej må i något fall tillgodoföras avlöning till högre belopp, än som motsvarar beloppet av den med befattningen i fråga förenade slutavlöningen, tjänstgöringspenningar och ortstillägg däri inräknade;

att i fråga om biträdes av tredje graden arbetstid å tjänsterummet skall gälla vad här ovan föreskrivits för andra ordinarie befattningshavare i styrelsen samt att biträdes av första eller andra graden arbetstid å tjänsterummet skall vara 6 timmar, dock att sådant biträde skall vara pliktigt att i särskilda fall, när arbetets behöriga gång det kräver, kvarstanna i arbetet å tjänsterummet intill ytterligare en timme;

att biträde må åtnjuta semester under en månad om året, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske;

att biträde av lägre grad, som efter intjänande av båda ålders-tilläggen i denna grad befordras till biträdesbefattning av närmast högre grad, må omedelbart komma i åtnjutande av ett ålderstillägg i sist-nämnda grad;

att biträde av lägre grad skall vara skyldigt att, om det förordnas såsom biträde av högre grad hos styrelsen, bestrida befattningen som sådant, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande sålunda förordnat biträde av lägre grad att därunder i stället för egna tjänstgöringspenningar åtnjuta, om förordnandet erfordras i följd av sjukdomsfall, de med den tjänstledigas befattning förenade tjänstgöringspenningar, men, då förordnandet erfordras för beredande av semester, ett mot den semesterledigas tjänstgöringspenningar svarande belopp;

att gift kvinna må till biträdesbefattning befordras allenast efter av Eders Kungl. Maj:t på framställning i varje särskilt fall lämnat med-givande;

att, där kvinnlig innehavare av biträdesbefattning ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att av sådan anledning avgå från tjänsten, därest icke styrelsen med hänsyn till tjänstens behöriga upprätthållande finner det nödigt;

att biträdesbefattning skall av styrelsen tillsättas medelst konstitutorial och att tillsättningen skall ske efter tjänstens ledigförklarande genom kungörelse;

att rörande tillsättningen i övrigt, kompetensfordringar, ordningen för meddelande av tjänstledighet och avsked samt för åtal och disciplinär bestraffning och dylikt skola gälla de närmare stadganden, som må varda av Eders Kungl. Maj:t bestämda; samt

att i övrigt de för andra ordinarie befattningshavare i styrelsen stadgade villkor och bestämmelser för avlöningsförmånens åtnjutande skola i tillämpliga delar och i den mån de icke stå i strid mot vad här blivit föreskrivet lända till efterrättelse.

dels ock höjt ordinarie anslaget till *socialstyrelsen*, nu 123,900 kronor, med 24,300 kronor till 148,200 kronor.

49:o) Under punkt 57 har Eders Kungl. Maj:t vidare föreslagit riksdagen att för upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1915 anvisa ett belopp av 35,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål är å 1914 års stat anvisat ett extra anslag å 47,000 kronor, varav 28,000 kronor äro avsedda till extra tjänstemän och biträden m. m. Genom uppförande av andra byrån å ordinarie stat skulle det för sistnämnda ändamål anslagna beloppet kunna nedsättas med 12,850 kronor eller till 15,150 kronor. Med hänsyn till behovet av extra arbetskrafter i socialstyrelsen har emellertid Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att till extra tjänstemän m. m. för år 1915 måtte utgå ett belopp av 16,000 kronor. Mot detta förslag har riksdagen ej haft något att erinra.

Riksdagen har alltså å extra stat för år 1915 för upprätthållande av *socialstyrelsens verksamhet* anvisat ett anslag av 35,000 kronor.

50:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts under punkt 58 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för år 1914 ägt rum, på extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag av 25,000 kronor, att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande och användas till *ersättning åt förlikningsmän för medling i arbetstvister*.

51:o) Med anledning av vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 59 föreslagit, har riksdagen i likhet med vad för år 1914 ägt rum, på extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag av 55,000 kronor att i och

för befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de av riksdagen tidigare godkända grunder.

52:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 60 gjorda framställning har riksdagen i likhet med vad för år 1914 ägt rum, på extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag av högst 10,000 kronor att, enligt grunder, som av Eders Kungl. Maj:t föreskrivas ställas till förfogande av Sveriges offentliga arbetsförmedling till täckande av viss del av de utgifter arbetsförmedlingen nödgas vidkännas för förskottering av resekostnader för medellösa arbetssökande, som av arbetsförmedlingsanstalt anvisats plats å annan ort.

53:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 61 föreslagit, har riksdagen i likhet med vad för flera föregående år ägt rum, såsom *bidrag till det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel* på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 750 kronor.

54:o) Under punkt 62 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att från och med år 1915 *dels* medgiva, att i ordinarie staten för yrkesinspektionen må uppföras ett ortstillägg för yrkesinspektrisen å 300 kronor; *dels* medgiva, att i samma stat må uppföras ett anslag till yrkesinspektörernas och yrkesinspektrisens kontorskostnader samt vikariatsersättning m. m. å 21,480 kronor; *dels ock* vid bifall härtill, höja det ordinarie anslaget till yrkesinspektionen med 4,780 kronor till 81,980 kronor.

Beträffande först förslaget om beviljande av ortstillägg åt yrkesinspektrisen har riksdagen, med hänsyn därtill att det numera lärers få anses givet, att hennes stationsort kommer att vara Stockholm, ej haft något att erinra mot att en sådan löneförmån varder henne beredd. Beloppet av ortstillägget har emellertid riksdagen ansett skäligen kunna ned sättas från av Eders Kungl. Maj:t föreslagna 300 kronor till 200 kronor.

I den föreslagna ökningen, 4,480 kronor, av det för yrkesinspektörernas och yrkesinspektrisens kontorskostnader m. m. å ordinarie stat uppförda anslaget, 17,000 kronor, ingår bl. a. ett belopp av 200 kronor, varav expensarvoden äro avsedda att bestridas med 100 kronor till vardera av yrkesinspektörerna i femte och sjätte distriktet (med stationsort Malmö respektive Göteborg). Likaledes är i det belopp, 2,400 kronor, varmed Eders Kungl. Maj:t, på sätt inhämtas av punkt 55 här nedan, föreslår, att extra anslaget för upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet, nu 85,600 kronor, må höjas, inräknat ett belopp av 100 kronor till expensarvode åt underinspektören i första distriktet (stationsort Stockholm). Då, vad sistnämnda förslag beträffar, yrkesin-

spektören i nämnda distrikt åtnjuter expensarvode och samma behov av sådan förmån lärers få anses föreligga för underinspektören har riksdagen intet att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts framställning i denna del, helst som dylikt arvode, enligt vad av statsrådsprotokollet inhämtas, redan under nuvarande förhållanden jämlikt Eders Kungl. Maj:ts medgivande till honom utgår. Vidkommande däremot framställningen om expensarvode åt yrkesinspektörerna i Malmö och Göteborg synes densamma icke vara av beskaffenhet att bära bifallas. Vid fastställande av 1912 års stat för yrkesinspektionen ansågs expensarvode, varmed skulle bestridas kostnaderna för sådana resor, varför ersättning icke utgick enligt resereglementet, endast erforderligt för den i Stockholm bosatta yrkesinspektören och tillräcklig anledning att nu frångå detta beslut synes icke förefinnas. Systemet att bevilja tjänsteman ersättning för färd inom stads planlagda område utgör nämligen ett anmärkningsvärt undantag från resereglementets allmänna bestämmelse att sådan ersättning icke får utgå, och goda skäl synas vara för handen att icke utvidga området för detta undantag mera än vad av en påtaglig nödvändighet kan föranledas. En sådan nödvändighet föreligger emellertid icke, enligt riksdagens förmenande i förevarande fall, då varken Malmö eller Göteborgs lokala förhållanden kunna anses betinga utgifter för resor inom staden till på långt när samma belopp som vad fallet är i Stockholm.

I övrigt har riksdagen ej funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag. Riksdagen har alltså

dels medgivit, att i ordinarie staten för yrkesinspektionen må uppföras ett ortstillägg för yrkesinspektrisen å 200 kronor;

dels medgivit, att i samma stat må uppföras ett anslag till yrkesinspektörernas och yrkesinspektrisens kontorskostnader samt vikariatsersättningar m. m. å 21,280 kronor;

dels ock höjt det *ordinarie anslaget till yrkesinspektionen* med 4,480 kronor till 81,680 kronor.

55:o) Under punkt 63 har Eders Kungl. Maj:t vidare föreslagit att för upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1915 anvisa ett belopp av 88,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål är å extra stat för år 1914 anvisat ett anslag av 85,600 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen under punkt 54 här ovan anfört, får riksdagen anmäla, att riksdagen *för upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet*, å extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 88,000 kronor.

56:o) Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för åren 1913 och 1914 ägt rum, såsom *bidrag till bestridande av kostnaderna under år 1915 för den av föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet* på extra stat för år 1915 anvisat ett belopp av 4,000 kronor.

57:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för understödjande av sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, på extra stat för år 1915 anvisa ett förslagsanslag av 50,000 kronor att fördelas i enlighet med de grunder och på de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

För ifrågavarande ändamål är för år 1914 anvisat ett belopp av 25,000 kronor. Då den förebragta utredningen syntes ådagalägga behovet av den föreslagna anslagsökningen, har riksdagen för *understödjande av sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd*, på extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag av 50,000 kronor att fördelas i enlighet med de grunder och på de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

58:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen i likhet med vad för år 1914 ägt rum, på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 6,000 kronor att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för uppehållande under nämnda år av *tillsyn över understödsföreningarna*.

59:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkt 73 föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1915 till ersättning till postsparbanken för bestyret med pensionsutbetalningar samt biträde med den frivilliga försäkringens genomförande bevilja ett förslagsanslag av 50,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t i förevarande avseende föreslagit, har på extra stat för år 1915 till *ersättning till postsparbanken för bestyret med pensionsutbetalningar samt biträde med den frivilliga försäkringens genomförande* beviljat ett förslagsanslag av 50,000 kronor.

60:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 75 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att för understödjande av nationalföreningens mot emigrationen verksamhet på extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 10,000 kronor.

Föreningen har under nästlidet år kommit i åtnjutande av understöd från anslaget till jordförmedlingsbyråer för egnahemsrörelsen, varigenom särskilt den av föreningen bedrivna jordförmedlingsverksamheten kunnat ernå en kraftigare utveckling. Riksdagen har emeller-

tid ansett, att även den i övrigt av föreningen bedrivna verksamheten, särskilt den som avser att tillhandagå i främsta rummet utlandssvenskar med upplysningar och biträde i frågor rörande erhållande av svensk medborgarrätt samt rätt att idka näring och besitta fast egendom även som beträffande värnpliktsförhållanden och dylikt, är förtjänt av fortsatt statsunderstöd.

Riksdagen har alltså, i likhet med vad för åren 1909—1914 ägt rum, för *understödjande av nationalföreningens mot emigrationen verksamhet*, på extra stat för år 1915 beviljat ett anslag av 10,000 kronor.

61:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har riksdagen, i likhet med vad för år 1914 ägt rum, till *understöd åt stiftelsen »Hemmet Fristad»* på extra stat för år 1915 anvisat ett belopp av 10,000 kronor att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

Diverse.

62:o) I punkt 77 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t vidare föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1915 anvisa ett belopp av 42,500 kronor att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en skematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall i huvudsaklig överensstämmelse med av Eders Kungl. Maj:t fastställd plan.

För ifrågavarande ändamål är å extra stat för innevarande år anvisat ett anslag av 23,000 kronor. Då den av departementschefen förebrogta utredningen ådagalagt önskvärdheten av den föreslagna anslagshöjningen, har riksdagen på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 42,500 kronor att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för *verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en skematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall* i huvudsaklig överensstämmelse med av Eders Kungl. Maj:t fastställd plan.

63:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen i likhet med vad för år 1914 ägt rum, för *anordnande av inspektion över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring* på extra stat för år 1915 anvisat

dels 24,800 kronor till arvoden under samma år åt fyra inspektörer med 6,200 kronor till en var av dem, för år räknat,

dels ock 1,400 kronor till ersättning till ett skriv- och ritbiträde åt bemälda inspektörer.

64:o) Med anledning av vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 79 föreslagit, har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till bestridande av utgifterna för statens biografbyrå på extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag av 26,000 kronor att utgå i första hand av inflytande avgifter för granskning av biografbilder.

65:o) Under punkt 80 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till understödande av det frivilliga brandväsendet på extra stat för år 1915 bevilja ett anslag av 5,000 kronor.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår har Eders Kungl. Maj:t för vart och ett av åren 1912 och 1913 ställt ett belopp av 2,500 kronor till förfogande av Sveriges riksförbund av frivilliga brandkårer. Den i ärendet förebragta utredningen har givit vid handen, att dylikt understöd fortfarande är påkallat. Då det emellertid huvudsakligen lär bära ankomma på de olika brandförsäkringsanstalterna att befördra utvecklingen av det frivilliga brandväsendet, synes ett statsbidrag lämpligen bära inskränkas till berörda förbund och fördenskull kunna begränsas till ett belopp av 2,500 kronor.

Riksdagen har fördenskull till understöd åt Sveriges riksförbund av frivilliga brandkårer på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 2,500 kronor.

66:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda förslag har riksdagen till täckande av vissa utav statskontoret förskottsvis bestridda utgifter på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 500,102 kronor.

67:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har riksdagen till beredande i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 januari 1914 angivna grunder av extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjänte i till civildepartementet hörande ämbetsverk och kårer å extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag av 20,000 kronor.

68:o) Med anledning av vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 83 av denna huvudtitel föreslagit, har riksdagen höjt ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg, nu 300,000 kronor, med 75,000 kronor till 375,000 kronor.

Stockholm den 27 februari 1914.

Med undersåtlig vördnad.